

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра обліку та оподаткування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВТЕІ КНТЕУ

 Н. Замкова

01 03 2021

ОЦІНЮВАННЯ ТА ОБЛІК МАЙНА В МАТЕРІАЛЬНІЙ ФОРМІ
ASSESSMENT AND ACCOUNTING OF TANGIBLE PROPERTY

РОБОЧА ПРОГРАМА

Для всіх галузей знань та спеціальностей

Вінниця 2021

Розробник: Олена КУДИРКО, к.е.н., доцент

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри обліку та оподаткування 15 лютого 2021 р., пр. № 3; засіданні вченої ради обліково-фінансового факультету 19 лютого 2021 р. пр. №2 та засіданні вченої ради інституту 1 березня 2021 р., пр. №2.

Рецензенти:

внутрішній рецензент – Ірина ЛОБАЧЕВА, к. пед. н., доцент;

зовнішній стейкхолдер – Анжела СТИРЕНКО, головний бухгалтер ТОВ «ТІМ»

Редактор: Фатеева Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 05.03.2021 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,51.
Обл.-вид. арк. 1,25. Тираж 5. Зам. № 47.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни «Оцінювання та облік майна в матеріальній формі» спрямоване на оволодіння здобувачами теоретико-методологічних засад та набуття практичних навичок, щодо сутності оцінки, що здійснюється на визначених наукових принципах та методологічній базі, і є сполученням математичних методів та суб'єктивних міркувань оцінювача.

Основною метою вивчення дисципліни «Оцінювання та облік майна в матеріальній формі» є формування теоретичних знань, та практичних навичок з основ експертного оцінювання майна та майнових прав суб'єктів господарювання.

Предметом дисципліни «Оцінювання та облік майна в матеріальній формі» є система економічних, організаційних і правових відносин з приводу оцінювання майна та майнових прав, заснованих на чинних законодавчих та нормативних актах, регулюючих управління різними об'єктами майна і здійснення з ними цивільно-правових операцій з метою отримання бажаного комерційного або соціального результату.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.

Вивчення дисципліни включає лекційні, практичні заняття та самостійну роботу, що сприяє закріпленню необхідних теоретичних знань та допомагає набуттю практичних навичок для подальшого використання інструментів оцінки майна у роботі за фахом.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Вища та прикладна математика», «Статистика».

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Оцінювання та облік майна в матеріальній формі» буде отримання компетенції, практичних вмінь та навичок із питань організації та проведення оцінки майна та майнових прав суб'єктів господарювання:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність до розуміння предметної області та професійної діяльності;
- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел;
- здатність аналізувати об'єкт оціночної діяльності.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Оцінювання та облік майна в матеріальній формі» полягають у вмінні:

- орієнтуватися в методиці проведення оціночної діяльності;
- використовувати набуті знання при проведенні оцінки майна суб'єкта господарювання.

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Якщо здобувач вищої освіти повністю виконав програму дисципліни та набрав протягом семестру 75 і більше балів, то підсумкова оцінка може бути виставлена без опитування чи виконання екзаменаційного завдання на момент проведення екзамену.

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин			Форми контролю	
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні		самостійна робота студентів
Тема 1. Сутність і загальні засади оціночної діяльності	15	2	2	11	УО, ІЗ
Тема 2. Регулювання оціночної діяльності	16	2	2	12	Т, УО, СЗ
Тема 3. Організація оціночної діяльності	15	2	2	11	РЗ, Т, ІЗ
Тема 4. Загальні засади оцінювання майна та майнових прав	15	2	2	11	РЗ,Т, ПО
Тема 5. Підходи та методи оцінювання майна та майнових прав Тема 5.1 Оцінка об'єктів нерухомості за витратним підходом Тема 5.2 Оцінка нерухомості за доходним підходом Тема 5.3 Оцінка об'єктів нерухомості методом порівняльного аналізу продаж	23	6 2 2 2	6 2 2 2	11	РЗ, УО, СЗ
Тема 6. Експертна грошова оцінка нерухомості	19	4	4	11	РЗ,Т, ІЗ
Тема 7. Експертна грошова оцінка земельних поліпшень	19	4	4	11	СЗ, ПО, УО
Тема 8. Експертна грошова оцінка земельних ділянок	19	4	4	11	РЗ,Т, ПО
Тема 9. Експертна грошова оцінка колісних транспортних засобів	19	4	4	11	РЗ, УО, СЗ
Тема 10. Звіт про оцінку майна та майнових прав	20	4	4	12	РЗ,Т, ІЗ
Разом за семестр	180/6	34	34	112	
Підсумковий контроль-Екзамен					

Умовні позначення:

Т – тестування;

УО – усне опитування;

ІЗ – індивідуальне завдання;

ПО – письмове опитування;

РЗ – перевірка розв'язання задач;

СЗ – ситуаційне завдання.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми)

Тема 1. Сутність і загальні засади оціночної діяльності

Поняття оціночної діяльності, Мета і завдання оціночної діяльності. Випадки проведення оціночної діяльності. Форми професійної оціночної діяльності. Об'єкти оцінки. Ринок оціночних послуг в Україні та світі.

Суб'єкти оціночної діяльності. Професійна підготовка оцінювачів. Норми професійної діяльності оцінювача. Державний реєстр оцінювачів з експертної грошової оцінки земельних ділянок.

Підстави проведення оцінки майна. Істотні умови договору на проведення оцінки майна. Принципи оцінки майна. Практичне застосування принципів при оцінці майна.

Кваліфікаційні умови до проведення оцінки майна. Права, обов'язки та відповідальність оцінювача. Професійна етика оціночної діяльності.

Тема 2. Регулювання оціночної діяльності

Законодавче регулювання професійної оціночної діяльності в Україні. Основні положення Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні». Діяльність Фонду державного майна України. Наглядова рада з питань оціночної діяльності. Наглядова рада з питань експертної грошової оцінки земельних ділянок, їх повноваження. Саморегулятивні організації оцінювачів.

Система національних стандартів оцінки. Національний стандарт 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав». Національний стандарт 2 «Оцінка нерухомого майна». Національний стандарт 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів». Національний стандарт 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності».

Міжнародні стандарти регулювання оціночної діяльності. Міжнародні організації оцінювачів. Європейські стандарти оцінки. Європейська акредитація, взаємне визнання, місцеве законодавство. Європейський Кодекс етики: роль оцінювача і його взаємин із клієнтами; професійна компетентність; взаємини із колегами-оцінювачами, Європейська група асоціацій оцінювачів.

Тема 3. Організація оціночної діяльності

Організаційно-процедурні питання оцінки. Аналіз правового статусу об'єкта оцінки. Укладання договору про оцінку. Визначення умов для проведення оцінювання. Структура вихідних даних та основних інформаційних джерел, які необхідні для проведення оцінювання. Планування робіт з оцінки об'єкта. Етапи оцінювання.

Процедури узгодження результатів оцінювання. Обґрунтування величини вартості об'єкта оцінювання. Висновок про вартість, його зміст та значення. Розкриття основних етапів та застосованих методичних підходів у звіті про оцінювання.

Тема 4. Загальні засади оцінювання майна та майнових прав

Змін вартості грошей у часі. Фактори, що впливають на зміну вартості грошей у часі. Алгоритм визначення поточної та майбутньої вартості грошової одиниці та ануїтету. Шість функцій складного процента для визначення вартості грошових потоків. Випадки їх застосування в оцінюванні.

Поняття капіталізації та її види. Сутність ставок капіталізації та дисконту і методи їх визначення. Реальна і номінальна норма доходу. Зв'язок дохідності інвестицій та ризиків їх вкладення в альтернативні варіації використання. Сфера застосування та обмеження методів прямої та непрямой капіталізації.

Методичні підходи до оцінювання об'єктів власності. Види вартостей, що підлягають оцінюванню. Підходи до оцінювання вартості майна. Дохідний підхід до оцінювання. Методи дохідного підходу. Витратний підхід до оцінювання. Методи витратного підходу. Види зносу, вплив фізичного, функціонального та економічного зносу на вартість. Порівняльний підхід до оцінювання.

Методичне забезпечення оцінювання майна. Методичні рекомендації з оцінки майна як основа здійснення процедури оцінювання. Методика оцінювання майна. Методика оцінки вартості об'єктів оренди. Методика оцінки вартості майна під час приватизації. Методика оцінювання державних корпоративних прав. Методика експертної грошової оцінки земельних ділянок несільськогосподарського призначення. Порядок проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок та ін.

Тема 5. Підходи та методи оцінювання майна та майнових прав

Оцінка об'єктів нерухомості за витратним підходом. Особливості застосування витратного підходу. Методи розрахунку вартості відтворення та вартості заміщення. Визначення зносу об'єктів нерухомості.

Оцінка нерухомості за доходним підходом. Особливості застосування доходного підходу. Метод прямої капіталізації доходу. Метод дисконтування грошових потоків.

Оцінка об'єктів нерухомості методом порівняльного аналізу продаж. Характеристика порівняльного підходу. Коригування даних про об'єкти-аналоги. Переваги та недоліки підходу.

Тема 6. Експертна грошова оцінка нерухомості

Загальні поняття оцінювання нерухомості. Класифікація об'єктів нерухомості. Правовий режим об'єктів нерухомого майна. Реєстрація прав на нерухомість. Фактори впливу на вартість різних видів нерухомості. Методи та правила визначення фізичних параметрів об'єктів нерухомості.

Загальні методи та принципи ціноутворення в будівництві. Інформаційне забезпечення оцінювання об'єктів нерухомого майна. Застосування проектно-планувальної, технічної, земле впорядкованої документації і практики оцінювання.

Нерухомість як активи підприємства: обіг, облік, види вартостей в обліку, документування. Поняття, види та методи нарахування амортизації нерухомості. Переоцінка нерухомості, відображення її результатів в обліку та вплив на фінансові результати підприємства.

Особливості оцінювання деяких видів нерухомості. Загальні підходи та порядок визначення вартості об'єктів незавершеного будівництва. Методи оцінювання вбудованих та прибудованих приміщень. Методи оцінювання жилої нерухомості. Особливості оцінювання об'єкта нерухомості, що передається в оренду. Загальні підходи до оцінювання унікальних об'єктів, пам'яток культури та об'єктів, що мають сезонний характер експлуатації. Особливості оцінювання передавальних пристроїв.

Методи оцінювання нерухомого майна для цілей застави (іпотеки). Ідентифікація предмета іпотеки. Методи інвестиційно-іпотечного аналізу. Оцінка інвестиційної привабливості об'єкта нерухомості. Оціночні процедури визначення витрат на капітальний ремонт, реконструкцію об'єктів нерухомості, витрат, пов'язаних з розширенням, технічним переозброєнням підприємств, тощо. Визначення прямих збитків, завданих власнику (користувачу) об'єкта нерухомості.

Організаційно-процедурні питання оцінювання нерухомості. Етапи проведення незалежної оцінки майна та загальні вимоги до них. Оформлення результатів оцінки. Державна експертиза технічної документації з оцінювання земель. Умови залучення суб'єктів оціночної діяльності для оцінки нерухомого майна органами державної влади, органами місцевого самоврядування.

Тема 7. Експертна грошова оцінка земельних поліпшень

Витратний підхід в оцінюванні земельних поліпшень. Сутність та базові припущення витратного підходу. Відтворення активів: вартість відтворення, вартість заміщення. Методи витратного підходу, визначення вартості відтворення (заміщення) земельних поліпшень. Витрати на здійснення земельних поліпшень, їх структура. Сутність і вплив різних видів зносу на вартість об'єкта нерухомості. Способи прямої і непрямой оцінки вартості відтворення активів: методи площ, будівельних об'ємів, кошторисно-калькуляційний, нормативно-параметричний. Способи визначення коефіцієнтів ідентифікації вартості капітального будівництва. Збірники укрупнених показників відновної вартості будівель і споруд. Оцінка вартості відтворення і залишкової вартості відтворення, вартості заміщення і залишкової вартості заміщення. Переваги і недоліки методів. Зв'язок між вартістю, отриманою за витратним підходом, і ринковою вартістю.

Дохідний підхід оцінювання земельних поліпшень. Концепція дохідного підходу. Характеристика основних методів та моделей дохідного підходу для оцінювання земельних поліпшень. Аналіз та прогнозування грошових потоків для оцінювання земельних поліпшень. Особливості застосування капіталізації як оціночної процедури для оцінки поліпшень. Інформаційна база для аналізу і прогнозування майбутніх грошових потоків, ставки капіталізації. Поняття реверсії. Оціночні процедури, що дозволяють визначати вартість реверсії. Особливості методів прямої та непрямой капіталізації оцінювання поліпшень. Особливості визначення ставки капіталізації та ставки дисконту для оцінювання поліпшень: метод підсумовування, метод ринкових даних, метод пов'язаних інвестицій.

Порівняльний підхід в оцінюванні земельних поліпшень. Сутність порівняльного підходу в оцінювання земельних поліпшень. Передумови та сфера застосування. Підходи до вибору одиниць порівняння. Види подібних об'єктів: будівельний, функціональний. Класифікація ознак та елементів порівняння. Джерела інформації про подібні об'єкти. Основні методи підходу. Загальний алгоритм і процедура порівняння продаж. Способи аналізу і внесення корегувань. Методи прямого порівняння продажів та його алгоритм. Методи валового рентного мультиплікатора та його алгоритм. Метод попарного порівняння продажів. Статистичні методи внесення поправок та особливості їх застосування

Тема 8. Експертна грошова оцінка земельних ділянок

Земельна ділянка як об'єкт оцінювання. Правовий статус земельної ділянки. Види власності на землю. Порядок відведення земельної ділянки, Встановлення меж, реєстрація правовстановлюючих документів. Природно-сільськогосподарське районування території земель України як територіальна основа проведення грошової оцінки сільськогосподарських угідь. Бонітування ґрунтів. Економічна оцінка земель.

Інформаційна база проведення грошового оцінювання земельних ділянок. Державний земельний кадастр. Системи містобудівної та землевпорядної документації. Автоматизовані системи земельного та містобудівного кадастрів.

Нормативна грошова оцінка земельних ділянок різних категорій. Процедура проведення оцінки. Вимоги до технічної документації. Поняття базової вартості 1м² земель населеного пункту. Особливості визначення базової вартості земель населеного пункту. Методи визначення вартості об'єкти інженерно-комунальної та природоохоронної інфраструктури. Система коефіцієнтів визначення місця розташування земельної ділянки на регіональному, зональному та локальному рівнях. Формування економіко-планувальних зон. Методи оцінки земель змішаного використання. Універсальний підхід до проведення нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів). Нормативна грошова оцінка земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення, методичні підходи та особливості виконання розрахунків.

Експертна грошова оцінка земельних ділянок сільськогосподарського призначення, лісового фонду, водного фонду. Поняття та види земель сільськогосподарського призначення лісового фонду, водного фонду. Види земельних ділянок даних категорій. Експертна грошова оцінка земельних ділянок несільськогосподарського призначення.

Методи експертної грошової оцінки земельних ділянок вище наведених категорій. Загальний алгоритм зіставлення ціль продажу подібних ділянок земель сільськогосподарського та несільськогосподарського призначення. Основні положення формування сукупності подібних земельних ділянок: одиниці порівняння, критерії формування в сукупності елементів порівняння. Особливості застосування методичного підходу капіталізації чистого

операційного та рентного доходів від використання земельних ділянок таких категорій. Метод капіталізації земельної ренти (метод зисків). Інвестиційний метод. Економічний метод. Метод співвіднесення. Метод залишку для землі. Особливості застосування витратного підходу до оцінювання земель сільськогосподарського та несільськогосподарського призначення. Таблиці ситуаційних класів: залежність частки землі в ціні продажу від ступеня рентної цінності земель.

Оцінювання часткових прав на земельну ділянку, зокрема права оренди земельної ділянки та права обмеженого користування земельною ділянкою. Методичні підходи до оцінювання права оренди земельної ділянки. Визначення права оренди на основі зіставлення цін продажу подібних об'єктів та методу капіталізації чистого операційного або рентного доходів від використання земельної ділянки. Ризик недоотримання доходу від орендної плати. Оцінка права обмеженого користування чужою земельною ділянкою.

Тема 9. Експертна грошова оцінка колісних транспортних засобів

Колісний транспортний засіб як об'єкт оцінювання. Основні поняття, які використовуються під час оцінки колісного транспортного засобі (далі – ДТЗ). Ідентифікаційні характеристики ДТЗ. Організаційно-правові засади відчуження, застави, оренди, страхування ДТЗ в аспекті їх оцінювання. Загальний огляд методичних підходів, що застосовуються для оцінки ДТЗ. Види вартості ДТЗ та порядок їх вибору залежно від мети оцінювання.

Порівняльний підхід для оцінювання колісних транспортних засобів. Об'єкти порівняння ДТЗ: ідентичні та аналогічні ДТЗ. Алгоритм визначення вартості ДТЗ за порівняльним підходом. Методологія підбору аналогів ДТЗ. Способи коригування вартості ДТЗ. Коефіцієнт ринку регіону, його сутність, особливості визначення і застосування. Особливості оцінки окремих видів ДТЗ з використанням порівняльного підходу.

Сутність витратного підходу для оцінювання колісних транспортних засобів. Визначення дефектів експлуатації, пошкоджень ДТЗ. Визначення вартості ДТЗ із застосуванням витратного підходу з урахуванням проведених замінів його складових.

Поєднання методів порівняльного та витратного підходів для оцінки ДТЗ. Визначення вартості пошкодженого або розкомплектованого ДТЗ. Визначення вартості ДТЗ за наявності спеціального або додаткового обладнання. Визначення вартості спеціальних та спеціалізованих ДТЗ.

Особливості оцінювання імпортованих колісних транспортних засобів і їх складових. Визначення вартості витрат на відновлювальний ремонт для пошкоджених та розукомплектованих ДТЗ, що ввозяться на митну територію України. Коригування вартості ДТЗ країни придбання до вартості у провідних країнах-експортерах. Коригування вартості ДТЗ за умовами догляду, зберігання та експлуатації, пробігу, технічного стану, комплектності, укомплектованості. Особливості визначення вартості кузова, інших складових ДТЗ, що ввозяться на митну територію України.

Порядок визначення вартості прямого збитку (матеріального збитку), завданого власнику колісного транспортного засобу після дорожньо-транспортної пригоди. Визначення вартості відповідального ремонту. Особливості визначення вартості матеріалів і ремонтних робіт пошкодженого або розукомплектованого ДТЗ. Визначення вартості складових, які підлягають заміні.

Організаційні питання проведення оцінювання колісних транспортних засобів та оформлення його результатів. Етапи проведення оцінки ДТЗ. Вимоги до змісту, форми, порядку складання звітів про оцінку ДТЗ. Типові помилки під час оцінки ДТЗ

Тема 10. Звіт про оцінку майна та майнових прав

Основні вимоги до звіту з оцінки. Основні положення звіту. Структура звіту про оцінку, зміст основних його розділів.

Рецензування звіту про оцінку. Функція та зміст рецензування. Порядок проведення рецензування. Права та обов'язки рецензента. Доопрацювання звіту та повторна оцінка.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Знати: суть та завдання оціночної діяльності, суб'єкти і об'єкти оціночної діяльності і її сучасний стан, права і обов'язки оцінювачів</p>	<p>Тема 1. Сутність і загальні засади оціночної діяльності Лекція 1. <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, мета і завдання оціночної діяльності. 2. Об'єкти оцінки. 3. Суб'єкти оціночної діяльності в Україні. 4. Випадки та підстави проведення оцінки майна. <p><i>Література:</i> Основна: 2; 4-5. Додаткова: 1-2. Інтернет-ресурси: 1-4.</p>	2
<p>Вміти: використовувати у практиці оцінювання принципи професійної етики оціночної діяльності</p>	<p style="text-align: center;"><i>Самостійна робота студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми професійної оціночної діяльності. 2. Ринок оціночних послуг в Україні. 3. Професійна підготовка оцінювачів. 4. Норми професійної діяльності оцінювача. 5. Державний реєстр оцінювачів. 6. Державний реєстр оцінювачів з експертної та грошової оцінки земельних ділянок. 7. Істотні умови договору на проведення оцінки майна. 8. Принципи оцінки майна. 	11
	<p style="text-align: center;"><i>Практичне заняття 1.</i> <i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Практичне застосування принципів при оцінці майна. 2. Класифікаційні вимоги до проведення оцінки майна. 3. Права, обов'язки та відповідальність оцінювача. 	2
<p>Знати: основні нормативно-правові акти, які регулюють оціночну діяльність в Україні, необхідність державного регулювання оціночної діяльності, національні стандарти оцінювання</p>	<p>Тема 2. Регулювання оціночної діяльності Лекція 2. <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Законодавче регулювання професійної оціночної діяльності в Україні. 2. Система національних стандартів оцінки. 3. Міжнародні стандарти регулювання оціночної діяльності. <p><i>Література:</i> Основна: 4-5. Додаткова: 1-2. Інтернет-ресурси: 1-3.</p>	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
Вміти: аналізувати та використовувати нормативно-правові акти з оціночної діяльності	<p>Самостійна робота студентів</p> <p>1.Основні положення Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні».</p> <p>2.Діяльність Фонду державного майна України.</p> <p>3.Діяльність Наглядової ради з питань оціночної діяльності та її повноваження.</p> <p>4.Діяльність Наглядової ради з питань експертної грошової оцінки земельних ділянок та її повноваження.</p> <p>5.Саморегулювні організації оцінювачів.</p> <p>6.Міжнародні організації оцінювачів.</p> <p>7.Європейський Кодекс етики: роль оцінювача і його взаємин із клієнтами; професійна компетентність; взаємини з колегами - оцінювачами.</p> <p>8.Європейська група асоціацій оцінювачів.</p>	12
	<p>Практичне заняття 2.</p> <p><i>План</i></p> <p>1.Національний стандарт 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав».</p> <p>2.Національний стандарт 2 «Оцінка нерухомого майна».</p> <p>3.Національний стандарт 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів».</p> <p>4.Національний стандарт 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності».</p> <p>5.Європейський Кодекс етики: роль оцінювача і його взаємин із клієнтами; професійна компетентність; взаємини з колегами-оцінювачами.</p>	2
Знати: особливості організації оціночної діяльності, планування та етапи оцінювання, поняття вартості, її види, визначення поточної вартості	<p>Тема 3. Організація оціночної діяльності</p> <p>Лекція 3.</p> <p><i>План лекції</i></p> <p>1.Планування робіт з оцінювання об'єкта.</p> <p>2.Етапи оцінювання.</p> <p>3.Процедури узгодження результатів оцінювання.</p> <p>4.Висновок про вартість, його зміст та призначення.</p> <p><i>Література:</i> Основна: 4-5. Додаткова: 1-2. Інтернет-ресурси: 1-3</p>	2
Вміти: проводити заходи з планування оціночної діяльності за станами	<p>Самостійна робота студентів</p> <p>1.Аналіз правового статусу об'єкта оцінювання.</p> <p>2.Укладання договору про оцінку.</p> <p>3.Обґрунтування величини вартості об'єкта оцінки.</p> <p>4.Розкриття основних етапів та застосованих методичних підходів у звіті про оцінювання.</p>	11

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
	<p align="center">Практичне заняття 3.</p> <p align="center"><i>План</i></p> <p>1.Визначення умов проведення оцінки. 2.Формування вихідних даних та основних інформаційних джерел, які необхідні для проведення оцінки.</p>	2
<p>Знати: сутність та порядок застосування основних методів оціночної діяльності, поняття майна підприємства, основні елементи, що формують вартість землі, функції грошей у часі.</p> <p>Вміти: розраховувати вартість грошей у часі, проводити оцінювання земельних ділянок за методом залишку для землі, методом порівняння продажів, методом прямої капіталізації доходу</p>	<p align="center">Тема 4. Загальні засади оцінювання майна та майнових прав</p> <p align="center">Лекція 4.</p> <p align="center"><i>План лекції</i></p> <p>1.Зміна вартості грошей у часі та її урахування в оціночній діяльності. Фактори, що впливають на зміну вартості грошей у часі. 2.Поняття капіталізації, її види та застосування в оціночній діяльності. 3.Методичні підходи до оцінювання оцінки об'єктів власності. Види вартостей, що підлягають оцінці. 4.Методичні рекомендації з оцінки майна як основа здійснення процедури оцінки.</p> <p><i>Література:</i> Основна: 4,5. Додаткова: 1,2. Інтернет-ресурси: 1-3.</p>	2
	<p align="center">Самостійна робота студентів</p> <p>1.Методика оцінки вартості об'єкта оренди. 2.Методика оцінки вартості майна під час приватизації. 3.Методика оцінки державних корпоративних прав. 4.Методика експертної грошової оцінки земельних ділянок сільськогосподарського призначення. 5.Порядок проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок та інше. 6.Реальна і номінальна норма доходу. 7.Зв'язок дохідності інвестицій та ризиків їх вкладення в альтернативні варіації використання. 8.Сфера застосування та обмеження методів прямої та непрямої капіталізації. 9.Види зносу, вплив фізичного, функціонального та економічного зносу на вартість.</p>	11
	<p align="center">Практичне заняття 4.</p> <p align="center"><i>План</i></p> <p>1.Методичне регулювання оцінки майна. 2.Сутність ставок капіталізації та дисконту і методи їх вивчення. 3.Підходи до оцінювання вартості майна.</p>	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Знати: специфіку ринку нерухомості, його місце в економічній системі, способи оцінки нерухомого майна підприємства, аналіз ринкової ситуації на ринку нерухомості.</p> <p>Вміти: оцінювати об'єкти нерухомості за допомогою витратних методів оцінки; оцінювати об'єкти нерухомості за допомогою дохідних методів оцінки та методу порівняння</p>	<p>Тема 5. Підходи та методи оцінювання майна та майнових прав Тема 5.1 Оцінка об'єктів нерухомості за витратним підходом Лекція 5. <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка об'єктів нерухомості за витратним підходом. 2. Особливості застосування витратного підходу. 3. Методи розрахунку вартості відтворення та вартості заміщення. 4. Визначення зносу об'єктів нерухомості. 	2
	<p>Лекція 6. Тема 5.2 Оцінка нерухомості за доходним підходом <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка нерухомості за доходним підходом. 2. Особливості застосування доходного підходу. 3. Метод прямої капіталізації доходу. 4. Метод дисконтування грошових потоків. 	2
	<p>Лекція 7. Тема 5.3 Оцінка об'єктів нерухомості методом порівняльного аналізу продаж <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка об'єктів нерухомості методом порівняльного аналізу продаж. 2. Характеристика порівняльного підходу. 3. Коригування даних про об'єкти-аналоги. 4. Переваги та недоліки підходу. <p><i>Література:</i> Основна: 8,10. Додаткова: 5,7. Інтернет-ресурси: 1-3</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи господарського та цивільного права в Україні щодо обліку та оцінювання об'єктів цілісних майнових комплексів, паїв, цінних паперів, майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності. 2. Організація бухгалтерського обліку об'єктів цілісних майнових комплексів, паїв, корпоративних прав, майнових прав. 	11
	<p>Практичне заняття 5. <i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка об'єктів нерухомості за витратним підходом. 2. Методи розрахунку вартості відтворення та вартості заміщення. 3. Визначення зносу об'єктів нерухомості. 	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
	<p>Практичне заняття 6. <i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Оцінка нерухомості за доходним підходом. Метод прямої капіталізації доходу. Метод дисконтування грошових потоків. 	2
	<p>Практичне заняття 7. <i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Оцінка об'єктів нерухомості методом порівняльного аналізу продаж. Коригування даних про об'єкти-аналоги. 	2
<p>Знати: базові поняття оцінювання об'єктів нерухомості, організаційно-процедурні питання оцінювання, особливості оцінювання незавершеного будівництва, жилої нерухомості, орендованого майна тощо</p> <p>Вміти: використовувати принципи формування кошторисної вартості та договірної ціни будівництва, методи визначення фізичних параметрів об'єктів нерухомості, методи переоцінки нерухомості</p>	<p>Тема 6. Експертна грошова оцінка нерухомості Лекція 8. <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Сутність категорії «нерухомість». Нерухомість, як об'єкт оцінки. Загальні поняття оцінювання нерухомості. 	2
	<p>Лекція 9. <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Методи оцінювання об'єктів нерухомості. Організаційно-процедурні питання оцінювання нерухомості. <p><i>Література:</i> Основна: 1-3. Додаткова: 1,3-6. Інтернет ресурси: 1-4</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> Фактори впливу на вартість різних видів нерухомості. Загальні методи та принципи ціноутворення в будівництві. Нерухомість як активи підприємства: обіг, облік, види вартостей в обліку, документування. Методичне підґрунтя переоцінки нерухомості. Визначення прямих збитків, завданих власнику (користувачу) об'єкта нерухомості. Державна експертиза технічної документації з оцінювання земель. 	11
	<p>Практичне заняття 8. <i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Застосування методів та правил визначення фізичних параметрів об'єктів нерухомого майна. Загальні підходи та порядок визначення вартості об'єктів незавершеного будівництва. Методи оцінювання жилої нерухомості. 	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
	<p>Практичне заняття 9. <i>План</i></p> <p>1. Особливості оцінювання об'єкта нерухомості, що передається в оренду. 2. Методи інвестиційно-іпотечного аналізу в оцінюванні нерухомості.</p>	2
Знати: методи прямого та попарного порівняння продажів	<p>Тема 7. Експертна грошова оцінка земельних поліпшень Лекція 10. <i>План лекції</i></p> <p>1. Витратний підхід до оцінювання земельних поліпшень. 2. Методи витратного підходу, визначення вартості відтворення (заміщення) земельних поліпшень. 3. Дохідний підхід до оцінювання земельних поліпшень. 4. Характеристика основних методів дохідного підходу оцінювання земельних поліпшень.</p>	2
Вміти: визначати вартість відтворення (заміщення) земельних поліпшень; коефіцієнти індексації вартості капітального будівництва	<p>Лекція 11. <i>План лекції</i></p> <p>1. Порівняльний підхід в оцінюванні земельних поліпшень. 2. Підходи до відбору подібних об'єктів. 3. Методи оцінювання з використанням порівнянь. <i>Література:</i> Основна: 1,3-4. Додаткова: 1-3. Інтернет-ресурси: 1-4.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <p>1. Базові припущення витратного підходу. 2. Сутність і вплив різних видів зносу на вартість об'єкта нерухомості. 3. Оцінка вартості відтворення і залишкової вартості відтворення, вартості заміщення і залишкової вартості заміщення. 4. Переваги і недоліки методів витратного підходу. 5. Зв'язок між вартістю, отриманою за витратним підходом і ринковою вартістю. 6. Інформаційна база для аналізу і прогнозування майбутніх грошових потоків, ставки капіталізації. 7. Особливості порівняльного підходу для оцінювання земельних поліпшень. 8. Класифікація ознак та елементів порівняння. 9. Статистичні методи внесення поправок і особливості їх застосування в оцінюванні земельних поліпшень.</p>	11

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
	<p>Практичне заняття 10. <i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та методи витратного підходу. 2. Способи прямої і непрямой оцінки вартості відтворення активів. 3. Особливості методів прямої та непрямой капіталізації (дисконтування грошових потоків) для оцінювання земельних поліпшень. 4. Визначення ставки капіталізації та ставки дисконту для оцінювання земельних поліпшень. 	2
	<p>Практичне заняття 11. <i>План</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальний алгоритм і процедура порівняння продажів в оцінюванні земельних поліпшень. 2. Метод прямого та попарного порівняння продажів для оцінювання земельних поліпшень. 3. Способи аналізу і внесення корегувань. 4. Застосування статистичних методів внесення поправок. 	2
Знати: інформаційну базу проведення грошової оцінки земельних ділянок.	<p>Тема 8. Експертна грошова оцінка земельних ділянок Лекція 12. <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Земельна ділянка як об'єкт оцінювання. 2. Інформаційна база проведення грошового оцінювання земельних ділянок. 3. Нормативна грошова оцінка земельних ділянок різних категорій. 	2
	<p>Лекція 13. <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Експертна грошова оцінка земельних ділянок сільськогосподарського призначення. 2. Експертна грошова оцінка земельних ділянок несільськогосподарського призначення. 3. Оцінювання часткових прав на земельну ділянку. <p><i>Література:</i> Основна: 1-4. Додаткова: 1-4. Інтернет-ресурси: 1-4.</p>	2
Вміти: використовувати методику експертного оцінювання земельних ділянок сільськогосподарського та несільськогосподарського призначення за	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Автоматизовані системи земельного містобудівного кадастрів. 2. Методи визначення вартості об'єктів інженерно-комунальної та природоохоронної інфраструктури. 3. Методи оцінки земель змішаного використання. 4. Універсальний підхід до проведення нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів). 5. Нормативна грошова оцінка земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та 	11

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
витратним та дохідним підходами; розраховувати коефіцієнти капіталізації за різними методами	іншого призначення, методичні підходи та особливості виконання розрахунків. 6. Витратний підхід оцінювання земель сільськогосподарського та несільськогосподарського призначення. 7. Ризики недотримання доходу від орендної плати. 8. Оцінка права обмеженого користування чужою земельною ділянкою.	
	Практичне заняття 12. <i>План</i> 1. Застосування алгоритму процедури нормативної грошової оцінки земельних ділянок різного призначення. 2. Побудова системи коефіцієнтів визначення місця розташування земельної ділянки на регіональному, зональному та локальному рівнях. 3. Застосування методів універсального підходу до проведення нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення 4. Основні методи оцінювання земель змішаного використання.	2
	Практичне заняття 13. <i>План</i> 1. Застосування методичного підходу зіставлення цін продажу подібних ділянок для оцінювання земельних ділянок сільськогосподарського та несільськогосподарського призначення 2. Формування сукупності подібних ділянок. 3. Методика оцінювання права оренди земельної ділянки.	2
Знати: основні поняття, організаційно-правові засади оцінювання транспортних засобів. Вміти: визначати вартість	Тема 9. Експертна грошова оцінка колісних транспортних засобів Лекція 14. <i>План лекції</i> 1. Колісний транспортний засіб як об'єкт оцінювання. 2. Порівняльний підхід для оцінювання колісних транспортних засобів. 3. Витратний підхід для оцінювання колісних транспортних засобів. 4. Поєднання методів порівняльного та витратного підходів для оцінювання ДТЗ.	2
	Лекція 15. <i>План лекції</i> 1. Визначення вартості прямого збитку (матеріального збитку), завданого власнику колісного транспортного засобу. 2. Організаційні питання проведення оцінювання колісних транспортних засобів та оформлення. 3. Оформлення результатів оцінювання	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
транспортних засобів на основі використання порівняльного та витратного підходів оцінювання.	транспортних засобів. <i>Література:</i> Основні:3-4. Додаткові: 4-5. Інтернет - ресурси: 1-4.	
	Самостійна робота студентів 1. Організаційно-правові засади відчуження, застави, оренди, страхування ДТЗ в аспекті їх оцінювання. 2. Види вартості ДТЗ та порядок їх вибору залежно від мети оцінювання 3. Методологія підбору аналогів ДТЗ. 4. Коефіцієнт ринку регіону, його сутність, особливості визначення і застосування. 5. Особливості оцінки окремих видів ДТЗ з використанням порівняльного підходу. 6. Визначення дефектів експлуатації, пошкоджень ДТЗ. 7. Вартість ліквідації ДТЗ, її різновиди та порядок розрахунку. 8. Визначення вартості спеціальних та спеціалізованих ДТЗ.	11
	Практичне заняття 14. <i>План</i> 1. Визначення об'єктів порівняння ДТЗ: ідентичні та аналогічні ДТЗ. 2. Алгоритм визначення вартості ДТЗ за порівняльним підходом. 3. Методика витратного підходу оцінювання вартості ДТЗ. 4. Визначення вартості ДТЗ із застосуванням витратного підходу з урахуванням проведених замінів його складових. 5. Методика оцінювання вартості імпортованих транспортних засобів.	2
	Практичне заняття 15. <i>План</i> 1. Визначення вартості пошкодженого або розкомплектованого ДТЗ. 2. Коригування вартості ДТЗ. 3. Порядок визначення вартості прямого збитку, завданого власнику колісного транспортного засобу після дорожньо-транспортної пригоди. 4. Складання звіту про оцінку ДТЗ.	2
Знати: вимоги до звіту про оцінку майна підприємства.	Тема 10. Звіт про оцінку майна та майнових прав Лекція 16. <i>План лекції</i> 1.Основні вимоги до звіту з оцінки. 2.Структура звіту про оцінку, зміст основних його розділів.	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
Вміти: складати звіт про оцінювання об'єктів	<p>Лекція 17. <i>План лекції</i></p> <p>1. Рецензування звіту з оцінки. 2. Права та обов'язки рецензента.</p> <p><i>Література:</i> Основна: 5. Додаткова: 1,2. Інтернет-ресурси: 1,2</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <p>1. Узгодження результатів оцінки. 2. Рецензування звіту про оцінку. 3. Функція та зміст рецензування. 4. Права та обов'язки рецензента.</p>	12
	<p>Практичне заняття 16. <i>План</i></p> <p>1. Складання звіту про оцінку майна. 2. Рецензування звіту.</p>	2
	<p>Практичне заняття 17. <i>План</i></p> <p>1. Складання звіту про оцінку майна. 2. Рецензування звіту.</p>	2
ВСЬОГО		180/6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Земельний Кодекс України від 01.01.2002 Р. № 2768-14: станом на 18.12.2017 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
2. Про приватизацію державного майна: Закон України від 04.03.1992 р. № 2163-ХІІ [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2163-12>
3. Про приватизаційні папери: Закон України від 06.03.1992 р. № 2173-ХІІ [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2173-12>
4. Про приватизацію державного житлового фонду: Закон України від 19.06.1992 р. № 2482-ХІІ [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2482-12>
5. Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва: Закон України від 14.09.2000 р. № 1953-ІІІ [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1953-14>
6. Про оцінку земель: Закон України від 11.12.2003 р. № 1378 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>
7. Про оренду державного й комунального майна: Закон України від 10.04.1992 р. № 2269-ХІІ [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2269-12>
8. Про оренду землі: Закон України від 06.10.1998 р. № 161-ХІV [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/161-14>
9. Про заставу: Закон України від 02.10.1992 р. № 2654-ХІІ [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>
10. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 р. № 898-І [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/898-15>
11. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. № 4038 ХІІ [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>
12. Про виконавче провадження: Закон України від 21.04.1999 р. № 606-ХІV [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>
13. Про внесення змін у Закон України «Про приватизацію майна державних підприємств»: Закон України від 19.02.1997 р. № 89/ 87-ВР [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/89/97-%D0%B2%D1%80>

14. Про затвердження Порядку визначення початкової вартості пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, які підлягають продажу на конкурсах: Наказ ФДМУ від 23.01.2004 р. № 105 (№135/8734) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0135-04>
15. Про затвердження Порядку визначення вартості відтворення або заміщення земельних поліпшень – будинків, будівель та споруд малоповерхового житлового будівництва: Наказ ФДМУ від 23.12.2004 р. № 2929/227 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0054-0>
16. Про затвердження Методики товарознавчої експертизи й оцінки колісних транспортних засобів: Наказ Мінюсту і ФДМУ від 24.07. 2009 р. № 1335/5/1159 218 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1074-03>
17. Про затвердження Порядку визначення оціночної вартості об'єктів права інтелектуальної власності, що перебувають у державній власності, або були створені (придбані) за державні кошти, з метою зарахування на бухгалтерський облік: Наказ ФДМУ від 13.01.2005 р. № 3162 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0479-06>
18. Про затвердження Методики оцінки майнових прав інтелектуальної власності: Наказ ФДМУ від 25.06.2008 р. № 740 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0726-08>
19. Про внесення змін і доповнень до роз'яснення деяких положень Методики оцінки майна: Постановою КМУ: Лист Фонду державного майна України № 10-36-9502 від 10.12.2003 р. №1891, наданих листом Фонду державного майна України від 23.01.2004 р. № 10-36-835» від 18.06.2007 р. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1891-2003-%D0%BF>
20. Роз'яснення деяких положень Методики оцінки майна, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2003 р. № 1891: Інструктивний Лист ФДМУ від 23.01.2004 р. № 10-36-835 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Фонду державного майна України. – Режим доступу: <http://www.spfu.gov.ua/ru/documents/1405.html>
21. Про внесення змін до Положення про порядок приватизації об'єктів незавершеного будівництва: Наказ ФДМУ від 05.05.2004 р. (№ 561/9160) № 671 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0561-04>
22. Про затвердження Порядку відчуження об'єктів державної власності: Постанова КМУ від 06.06.2007 р. № 803 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/803-2007-%D0%BF>

23. Щодо затвердження Порядку оцінки орендованого нерухомого майна, що містить невід'ємні поліпшення, здійснені за час його оренди, під час приватизації: Наказ ФДМУ від 27.02.2004 р. № 377 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0343-04>
24. Положення про порядок відчуження основних засобів, що є державною власністю: Наказ ФДМУ від 30.07.1999 р. № 1477 (№573/3866) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0311-95>
25. Про затвердження Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності у випадках відчуження військового майна: Наказ Міністра оборони України від 25.05.2004 р. № 179 (№709/9308) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0202-15>
26. Про експертну грошову оцінку земельних ділянок: Постанова КМУ від 11.10.2002 р. №1531 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1531-2002-%D0%BF>
27. Порядок проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок: Наказ Міністерства юстиції України від 23.05.2003 р. № 396/7717 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0396-03>
28. Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів): Постанова КМУ від 23.11.2011 р. № 1278 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1278-2011-%D0%BF>
29. Про затвердження Порядку нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів): Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 22.08.2013 р. № 508 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1573>
30. Про затвердження Методики грошової оцінки землі сільськогосподарського призначення й населених пунктів: Постанова КМУ від 16.11.2016 р. № 831 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/831-2016-%D0%BF>
31. Про затвердження Порядку нормативної грошової оцінки землі сільськогосподарського призначення і населених пунктів: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 25.11.2016р. № 489 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1647>
32. Про Методику розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу: Постанова КМУ від 04.10.1995 р. № 786 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/786-95-%D0%BF>

33. Про затвердження Методики оцінки вартості об'єктів оренди, Порядку викупу орендарем оборотних матеріальних засобів та Порядку надання в кредит орендареві коштів та цінних паперів: Постанова КМУ від 10.08.1995 р. № 629 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/629-95-%D0%BF>

Додаткові

1. *Оценка недвижимости : Учебник / А. Г. Грязнова, М. А. Федотова, Н. В. Агуреев и др. ; Под ред. Грязновой А.Г., Федотовой М.А. – М : Финансы и статистика, 2003. – 496с. : ил.*
2. *Збірник задач з курсу «Оцінка бізнесу та майна» / Укл. Н.М. Ушакова, Л.В. Клоченок, О.О. Хіленко. – К : КНТЕУ, 2004. – 259с.*
3. *Круш П. В. Оцінка бізнесу : навч. посібник / П. В. Круш, С. В. Поліщук. – Київ : Центр навчальної літератури, 2004. – 264 с.*
4. *Рынок недвижимости : Навч. посібник / А. М. Асаул, В. І. Павлов, І. І. Пилипенко та ін. – 2-ге вид. – К : Кондор, 2006. – 336с.*
5. *Асаул А. Н. Экономика недвижимости : Учебник / А. Н. Асаул. – 2-е изд. – С.-Пб. : Питер, 2007. – 624с. – (Учебник для вузов).*
6. *Марченко А. В. Экономика и управление недвижимостью : Учеб. пособие / А. В. Марченко. – 2-е изд., перераб. и допол. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2007. – 448с.*
7. *Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посібник / О. К. Добикіна, В. С. Рижиков, С. В. Касьянюк та ін. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 208с.*
8. *Оцінка бізнесу та майна : опорний конспект лекцій / уклад. Л.В. Клоченок, О.О. Хіленко. – К. : КНТЕУ, 2008. – 94с.*
9. *Пазинич В. І. Оцінка об'єктів нерухомості : навч.посібник / В. І. Пазинич, Л. А. Свистун. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 434 с.*
10. *Оцінка бізнесу та нерухомості : навч.посібник / В. Р. Кучеренко, Я. П. Квач, Н. В. Сментина, В. О. Улибіна. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 200 с.*
11. *Яшкіна Н. В. Оцінка бізнесу : навч. посібник / Н. В. Яшкіна. – К. : Алерта, 2010. – 440 с.*
12. *Оцінка бізнесу та майна : опорний конспект лекцій / авт.: Л. В. Клоченок, О. О. Хіленко. – К. : КНТЕУ, 2010. – 94 с.*
13. *Архипов В. В. Экспертная оценка товаров (движимого имущества) : учебное пособие / В. В. Архипов, О. А. Желавская. – К. : Центр учебной литературы, 2011. – 280 с.*
14. *Калінеску Т. В. Оцінювання майна : навч. посібник / Т. В. Калінеску, Ю. А. Романовська, О. Д. Кирилов. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 312 с.*
15. *Ганечко І. Г. Оцінка майна підприємства : опорний конспект лекцій / І. Г. Ганечко. – Київ : КНТЕУ, 2016. – 106 с.*
16. *Супрун С. Д. Оцінка майна підприємства : опорний конспект лекцій / С. Д. Супрун. – Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – 89 с. Режим доступу: http://10.0.2.150/docs/2017/147_2017/Otsinka_maina_pidpriyemstva OKL.pdf.*

Інтернет-ресурси

1. Верховна Рада України – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
2. Кабінет Міністрів України – Режим доступу : www.kmu.gov.ua
3. Державна податкова служба України – Режим доступу www.sta.gov.ua
4. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку – Режим доступу: www.ssmc.gov.ua
5. Національний банк України – Режим доступу: www.bank.gov.ua